

Aleg 971

Wniosek.

Wysoki Sejmie!

Król. wolne miasto Leżajsk z uwagi na swoją przeszłość, położenie geograficzne, ofiarność na cele oświaty, a wreszcie na nastrój duchowy, jaki wśród miejscowej i okolicznej ludności panuje, zasługuje na to, ażeby w tymże mieście powstał średni zakład naukowy.

Z dziejów miasta Leżajskiego dowiadujemy się, że pierwszy z Jagiellonów na tronie polskim nadaje Leżajskowi przywilej, w którym go podnosi do godności miasta i nazwę »Królowo myesto«. W dalszych zmiennych losach dziejów ulegało miasto wielokrotnie niszczeniu przez napady Tatarów i Wołochów tak dalece, że gdy Król Zygmunt I. znów przywilej odnowił, nie powstało już nowe miasto na tem samym miejscu, ale w pewnej odległości od tegoż, a nawet nazwę zmieniło, gdyż w odnowionym przywileju nazwał je Zygmunt I. swoim królewskim imieniem „Leżajsk zygmunowski“. Nastąpiła zatem nowa epoka rozwoju dla Leżajskiego. W wieku XVI. powstaje w Leżajsku Starostwo, a miasto dźwiga się i ze względu na swoje korzystne położenie nad spławnym Sanem silnie podnosi się ekonomicznie jako ważny punkt węzłowy dla handlu ze Wschodem. Krwawy w naszych dziejach wiek XVII. przyniósł znów nowe klęski dla Leżajskiego. Wojny domowe, Tatarzy, Chmielnicki, Rakoczy i dwukrotnie Szwedzi, zniszczyli miasto do szczętu, a utraciwszy resztki swojej świetności z ustaniem bytu politycznego Rzeczypospolitej z wielkim już trudem z upadku się podnosi. Mimo wszystko jednak ma Leżajsk warunki, aby na nowo być czemś więcej, aniżeli przeciętnym prowincjonalnem miastem. Słynny cudami obraz Matki Boskiej w tutejszym klasztorze Bernardynów ściąga corocznie niezliczone tłumy pątników nie tylko z Galicji, ale i z poza kordonu odległego tylko o 7 km. i daje tym tłumom możliwość choć myślać się zjednoczyć, w chwili kiedy w najbliższej okolicy ma powstać nowa gubernia chełmska. W tym stanie rzeczy założenie szkoły średniej w Leżajsku nabiera większego znaczenia, niżby się na pozór wydawało, bo młodzież będzie mogła czerpać nie tylko naukę, ale i wzmocnienie ducha i poczucia jedności narodowej. Pod względem frekwencji może szkoła średnia w Leżajsku liczyć na jak największe powodzenie, gdyż mało jest już miejscowości w kraju, w których szkoły średnie miałyby tak rozległą okolicę pozbawioną innych szkół średnich.

I tak z jednej strony cały okręg sądowy leżajski, znaczna część powiatów nizańskiego, kolbuszowskiego i jarosławskiego o liczbie przeszło stu tysięcy mieszkańców będzie ze względu na niewielką odległość grawitować do Leżajska. Ponadto za kordonem z okolicy przeszło dwa razy tak wielkiej będzie tu mogła młodzież czerpać naukę, a potem w życiu spełniać choć powoli marzenie pierwszego z Jagiellonów założyciela Leżajska, aby wedle słów królewskiego przywileju Ojczyznę, „do urodzajnego przywieść stanu“.

Z uwagi na motywa wyżej przytoczone okazuje się dowolnie, że miasto Leżajsk ze wszech miar nadaje się do założenia tamże szkoły średniej. Z uwagi na potrzeby społeczeństwa w kraju naszym wskazane jest założenie gimnazjum realnego.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przy pomnożeniu szkół średnich w kraju przystąpił do założenia gimnazjum realnego w Leżajsku.

Wnioskodawca :
Żardecki, w. r.

Bojko, Kędzior, Skołyszewski, Lrwukowski, Wasung, Witos, Stapiński, Bernadzikowski, Jampolski, Itak, Myjak, Cipser, Styłu, Krężel.